

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 7

Fylke: Hordaland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Odda

Emne: 7 Skav

Bygdelag: Odda

Oppskr. av: Olav Ragne

Gard: Ragne

(adresse): Odda

G.nr. 27 Br.nr. 11

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. 76 år gl. bonde

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Det fór rom ein har brúka iunframt hæg, her vore kalla atthæf og helegsfar.
2. Hjelpfæret vart kalla sveg og mont svegk var kviðt og skaut var av borken og vart kilsaman kalla mont
3. Bøyggingi var: Skjev-skov-skave
4. Ja og liggjar godt, at skav var vanleg i bruk her og kalla det altid skavmont, rom dei rekna med, at Hyrna hadde godt av og måtte ha
5. Som skavmont vart helst nytta raun, ask og aspr. mota anna breslag var itkje nytta her
6. Ja ordet skjevalar det var namnet på kjøpman og kjebbane, ette dei var av skavne, same hva breslag det var.
7. Eg har visst høyrk nokre slutt for lunge sidan; men på ein annan måte, som kule, var nokre i den leid:
 Hjerte skav på aspr, er god kark.
 Raun og alne, er betre enn halne
 Ask gjev Hyri rask, selja fer Hyri de helje.
8. Nei det var som regel vore Hyrna, som fæst skav, og kast til på høsten av, og då i blanding med anna fôr.

- 2 9. Eom regel var det vintkrubbe og vårberde
kyr dei hadde for det meste den tid, og dei fette
krubben eha skav med dei vilde, og til nyölkekyr
mätte dei vera meir vassame, serleg med
orpestær som gjerne gav heist smak iin
dei fette fornykje, dei kykte jamm, at dei
fette på meir og finare lek frå smør, når
kyr fette rånestav, som var rers godt för.
10. Ja det kunne ofte hende, at dei drog heim
skavmark iin vobren, dersom dei ikkje hadde
nokke heime etter slikt som var laiva iin
hauska. Hestjveden var sjelden skaven iin
vobren; men heken iin våren i Savålen og
då var det lett å få av borken, det var helst
kjøtt og orrevet som var brøtta her til hestjer
og dette var ikkje brøtt til fæstjer.
11. Dei kalla det å gå frå markaskog
12. Det kunne vera på mark og skavmark.
13. Ja det er eit kjent namn, helst iin
våren når alnen svadde og ein för de å
verka høylais, då var det å marka attåt.
Og iin vobren kunne det og vera, at ein var
i skogen, og marka d v s. ein hogg med store
tre av asp og raun, som ein då brukt av all
kvist, som dei kalla svog og bar det heim
til för, og greimene var då høgde i fæst
lengder til skavmark. Og skjölve skamma
var då gjerne skavi i skogen og fylte
skavi i sekke til vidare transport heim.
14. Det kunne vera to ymse med det, etter som
dei hadde tid og høve til det, helst iin vobren
og i skapleg ver. Dei og lingsar aldri at dei
skulde gå fastande til skogs moten laugfesten
og aldri høyrde at kvinfolkei var frå markaskog

Skav som bruges i indværdet

Skav som bruges i indværdet

15. Det var som oftest i sine i sin Skuldre eller
dei Horn og Skogen, anten i stova eller ike
i gangen, og var det ein første gong, at
det var rüste ved, kunne dei med døgen
sitja i lada og skava.
16. Til skaving av tjeppar brukte dei som regel
ein halvstokk tjå som dei kalla ei kypilla
skring til håndtak; men til større kubbear
og lange rær, brukte dei anten bandakniv,
eller nokon som dei kalla skavl.
17. Når dei skov tjeppar eller mindre kubbear som
ein heldt med sine handi, då hadde ein som regel
ei skytje eller skotkjeske til ein rengestolpe i
stova eller ved ei veggstav i gangen, til å stå
skavljåen intil med enden og so heldt ein
skavljåen med høgre handi intil venstre kne
og med venstre handi førte dei so att og fram
skavtjeppen til han var envidstikken på den
sine helvete og so endevende og tok den andre
helvete, og det kunne gå fort når dei var vande.
Når det var større kubbear var dei gjerne to
med di ein smågikk heldt i sine enden, og den
andre enden kriede då på knei til han som skov.
Var det derimot i skogen, at ein skov dei
lange rær, so fann ein allie rikkvark å legge
inder, medan ein skav sik langt skytje
in på fjær ein smidde strangen inn, so ein
fekte skava heil rundt.
18. Ordet skavhal tjemmes og itte; men
som eg har fortelara nokalunde klart
inder nr. 17. slik som det var brukt her.
19. Dette er også fortalt i inn i nr. 17. Berre
det at dei sjølvsagt brukte begge hendene
når dei skov med bandakniv eller skavl sjølvsagt.

20. Tjyr ein vøden er skaven kallast de skavmøtt;
men ettes, at de er skave kallast de når
de er større kubbas for stjælar og dei små
og grannare kjæpper kallast sprett el sprætt.
21. Det vanlege var å kalla de skav, og var
de motre fæ, eller ein einstilt var de kalla
skavbleskje.
22. Som eg har nemnt frammanfyrre nr 12 sa
skov dei bå kunne kjæpper og større kubbas
lengdi på kubbane var som på vanleg alnave
23. Det er agra fastalk inn i nr 20 ovanfyrre
her skal eg då taka med enkelt skjævel og
flurhal stjælar av større kubbas og for dei
kulle som ein ikkje trøng kløyva var de
kalla sprætt bå i enkelt og flurhal med iindakast
av når de var natta vissk ein feitta på, då
var de dei sprætti.
24. Ja. For å vera rekkeleg godt og finh skav
mätte de vøa nysstik og finh skave, og
dortil ein trepart mätte vøa med av fjälve
vøden. Og de var stor skilnad på skav
Dersom de var ein som var likerel og
vilde på skavingi først frå seg, var de agra
därleg skave.
25. Som regel var den mykha til baks hevet

14. april 1955.

Bonde Olav Røge, 0 d d a.

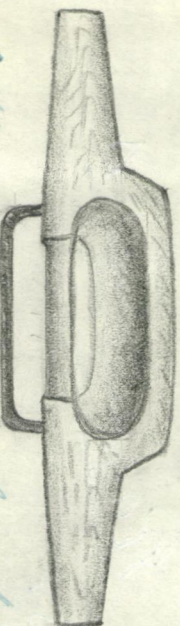
I det gode svaret som De har sendt oss på vår spørjeliste om skav (nr. 7) fortel De at "til større kubbar og lange rær brukte dei anten bandakniv eller noko som dei kalla skavl".

Eg arbeider nå med ei utgreiing om skavbruken her i landet, for det meste bygt på det tilfallet som De og andre har sendt oss. Difor ville eg svært gjerne få noko nærare greie på korleis denne skavlen såg gjerne med ei teikning.

Med helsing

Andreas Røpeid

Andreas Røpeid

Detta er ein typisk felle for
1/2 skavlen

Denne er typisk for
1/2 skavlen

NOBIS EINOLOGISK GRÆVNING
75. NOBIS FONDATIONEN
The Ladies Papad! /
Jā beomvārē ē dā luga lēikun, an dā
Ekanan dūm dā Ekanan, Ag dūm ē dā
hūgar feil ē luga ē eik riss an Ekanan dū
ē bende sverel pā gūpēliskā mē L.

Pagde den 18/4-1955

Vjatsaank

Lovki Olav Pagde Adla

NB. Mitt navn er feilaktig skrevet
Pagde. Skal være Pagde med A

D.S.